

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

תוכן

- א. והטבח לוקח ושוחט לוקח ושוהה ובלבד שלא ישהה העגונה שבהן ל' יום ... לשהות אמר להן מותר ובלבד שלא תצא ותרעה בעדר אלא קושרה בכרעי המטה.....1
- ב. רועה שעשה תשובה אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד וכן גר שנפל לו כלבים וחזירים בירושתו אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד. 2
- ג. מי שנדר ליקח בית וליקח אשה בארץ ישראל אין מחייבין אותו ליקח מיד עד שימצא את ההוגנת לו.....2
- ד. כשם שאמרו אין מגדלין בהמה דקה כך אמרו אין מגדלין חיה דקה.....3
- ה. עשינו עצמנו בבבל בארץ ישראל לבהמה דקה.....4
- ו. חתול מותר להורגו ואסור לקיימו ואין בו משום גזל ואין בו משום השב אבידה לבעלים ... לעורו.....5
- ז. ושאר פורעניות המתרגשות ובאות על הצבור כגון היכוך הגב זבוב צירעה ויתוש ושילוח נחשים ועקרבים לא היו מתריעין אלא צועקים לא קשיא כאן בלח כאן ביבש.....5
- ח. והלוקח בית בארץ ישראל כותבין עליו אונו אפילו בשבת ... אומר לנכרי ועושה ... דאמירה לנכרי שבות היא משום ישוב ארץ ישראל לא גזרו ביה רבנן.....9
- ט. הלוקח עיר בארץ ישראל כופין אותו ליקח לה דרך מארבע רוחותיה משום ישוב ארץ ישראל.....10

דף פ.

א. והטבח לוקח ושוחט לוקח ושוהה ובלבד שלא ישהה העגונה שבהן ל' יום ... לשהות אמר להן מותר ובלבד שלא תצא ותרעה בעדר אלא קושרה בכרעי המטה

כבר התבאר לעיל דף עט: שלמרות שאין מגדלין¹ בהמה דקה כמו שהתבאר מכל מקום יכול להשהותה קודם לרגל וקודם משתה בנו ל' יום, והטבח לוקח

¹ שו"ע ונו"כ תמ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

ושוחט ולוקח ומשהה ל' יום עד יום השוק², עד שישחוט מעט מעט, ובלבד שלא תצא ותרעה בעדר, אלא לוקח ושוהה בביתו כדי שלא תזיק³.

ב. רועה שעשה תשובה אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד וכן גר שנפל לו כלבים וחזירים בירושתו אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד

רועה בהמה⁴ דקה שעושה תשובה או מי שנפל לו בירושה אין מחייבין אותו למכור הכל ביחד, מפני שיש לו היזק מזה שצריך למכור בזול, אלא מעט מעט. וכן מי שגידל כלבים וחזירים ועושה תשובה⁵, או שנפל לו כלבים וחזירים בירושה, אין מחייבים אותו למכרם ביחד, אלא מוכר מעט מעט.

ג. מי שנדר ליקח בית וליקח אשה בארץ ישראל אין מחייבין אותו ליקח מיד עד שימצא את ההוגנת לו

² וכן כשרוצה לקבץ בהמות יחד. התירו לו להשהותם בביתו, כדי שיהיו מקובצים יחד, עד ל' למקחו. ים של שלמה שם

³ ערוך השולחן שם סעיף ב מהטור

⁴ שו"ע ונוכ שם ד

⁵ סמ"ע שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

מי⁶ שנדרר⁷ או נשבע לישא אשה או לקנות בית אפילו בארץ ישראל⁸ וכיוצא בו בין קבע לו זמן ובין לא קבע לו זמן⁹, אין מחייבין אותו לישא אשה או לקנות בית עד שימצא הראוי לו, ואפילו אמר שכל אשה שתבא ישאנה ולא יחזור אותה, וכמו כן בבית, לא נתכוון זה אלא לראויה והגונה שתבא לו¹⁰. אולם משמצא את ההראוי לו חייב לישא מיד¹¹. ומעשה באשה שנדררה שכל מי שיתבע אותה תנשא לו וקפצו עליה בני אדם שאינן הגונים לה, ואמרו חכמים לא נתכוונה זו אלא לכל מי שיתבע אותה מן ההגונים לה וכן כל כיוצא בזה¹².

ד. נשם שאמרו אין מגדלין בהמה דקה נכ אמרו אין מגדלין

חיה דקה

כבר התבאר במסכת תענית דף כה. ולעיל דף עט: שאין מגדלים¹³ בהמה דקה ככבשים ועיזים בארץ ישראל, באזורים בהם מצויין שדות או גינות, ואפילו קושרה בבית וכל שכן בדיר אסור¹⁴. מפני שדרכם לרעות בשדות של אחרים והיזקם מצוי, ואפילו אין הבהמה שלו אין אדם חוטא ולא לו,

⁶ שו"ע ונו"כ יו"ד רי"ט א

⁷ ר"ל שהתפוס בדבר אחד שאמר דבר פלוני אסור עלי אם לא אשא אשה דאל"כ הוי לשון שבועה ואינו נדר כלל, פרישה, מיהו נראה דהאידינא בכל ענין הוי נדר וע"ש די"א ג"כ דמהני מדין ידות אם הוציא לנדר בלשון שבועה. ש"ך ש"ס א

⁸ והטור וב"י בשו"ע השמיטו תיבת ארץ ישראל וכתבו סתם, אפשר לומר דהגמרא כתב לרבותא לקנות בית בארץ ישראל שאינו מחוייב ליקח מיד, [ד]בחוץ לארץ פשיטא שאין מחוייב לקיים נדרו ליקח מיד, אלא אפילו בארץ ישראל הוה אמינא דמחוייב לקיים נדרו וליקח מיד משום מצות ישוב ארץ ישראל, אף על פי כן הקילו שאין מחוייב ליקח מיד עד שימצא הראוי לו, ולכן השמיט הטור והשו"ע וכתבו סתם וכיוצא בו, וק"ל. בית הלל שם

⁹ ש"ך ש"ס ב

¹⁰ ערך לחם למהריק"ש שם

¹¹ דשמא ימות קודם לכן וכ"מ בי"ד סי' רי"ט שבת' מי שנדר לקנו' בית חייב לקנות בית ראשון ההגון לו וכ"כ ב"י בח"מ סס"י ע"ה בשם הריב"ש סי' של"ה ושד"מ דצריך לפרוע הנדר מיד שמא ימות ומיהו לזמן מועט לא חיישי' שמא ימות. מגן אברהם סימן תקסח ס"ק יג

¹² רמב"ם הלכות נדרים פרק ח הלכה יג

¹³ שו"ע ונו"כ הו"מ ת"א

¹⁴ סמ"ע ש"ס א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

אסור כיון שדרך בהמה דקה לצאת ולהזיק, גזרו¹⁵ מחששא שתצא בלי ידיעת הרועה ותזיק. וכשם שאסרו בבהמה דקה כך אסרו בחיה דקה כגון צבאים ושועלים¹⁶.

ה. עשינו עצמנו בכבל בארץ ישראל לבהמה דקה

מה שהתבאר לאסור גידול בהמה דקה בארץ ישראל, כבר עשו¹⁷ בבל בארץ ישראל לאסור בה גידול בהמה דקה וחיה דקה מפני שהיו רוב השדות והכרמים שם באותן הימים של ישראל.

לפיכך בזמן הזה שאנו חיים כיום¹⁸, שרובה של א"י נתישב מישראלים ובאזורים רבים רוב השדות שייכים להם, פשיטא ששייך איסור של גדול בהמה דקה בכל הלכותיו¹⁹, אך מגדלים בסוריא, ועירק, למרות שהם מבבל, ובחורל, וכן בארץ ישראל ביערות ומדברות, ובכל מקום בו אין שדות ישראלים. וכן מגדלים במושבים וקיבוצים שיש להם שדות מרעה שלהם, ואין מקום לחשש²⁰.

¹⁵ והחמירו בזה כדי להרחיק מההיזק שאסור לאדם שיוזק את חבירו ואפילו כשמשלם אם הנזק מוכן ומצוי בכל עת. ערוך השולחן חושן שם סעיף א

¹⁶ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ה הלכה ב ובשו"ע לא הזכיר ועיין הלכה למשה שם.

¹⁷ רמב"ם שם הלכה ח

¹⁸ וחזיתי בתקנות פתח תקוה [שכפי הנראה הכל נעשה בהסכמת הגריל"ד וצ"ל, ובכתב ההתקשרות נאמר: וכל הנהגות של החברה יהיו רק על פי פקודתי בכל דבר, וכל התקנות המוסכמים ממני – קבלנו עלינו לשמור ולעשות], ושם נאמר, "בדבר איסור גידול בהמה דקה – קבלנו בדרך תקנה לוותר איש לאחיו והרשות נתונה לכל אחד לגדל כבשים, ולא עזים דברירי הזיקא, ובפירוש נאמר אם יזיקו ישלמו כדין אך ההיזק שהניזק והמזיק אינם יודעים מזה אז מחול לכל אחד מבני החברה". קובץ תשובות הרב אלישיב חלק ד סימן קצט

¹⁹ וצ"ע על מה סומכים להקל בזמנינו אנו. שו"ת שבט הלוי שם. ועיין קובץ תשובות הרב אלישיב חלק ד סימן קצט "והלום ראיתי מה שדן בהר צבי חו"מ סי' קלו על פור חושן משפט סי' ת"ט, אם בזמנים שמצויים שדות בארץ ישראל שייכים ליהודים אם חזר האיסור למקומו, ופסק, "כיון שבמשך הזמן נתבטל האיסור והותר לישראל לגדל בהמה דקה בארץ ישראל, וכמ"ש בשו"ע הנ"ל, שוב אין חזר הדין לאיסורו והואיל ופעם אחת נתבטלה גזירת חכמים, כבר נפקע האיסור לגמרי וצריך מניין חדש לאיסורו, וכל זמן שלא נגזר מחדש הרי היא כגזירה חדשה שאין אנו גוזרים מעצמנו גזירות חדשות", והביא ראיה לזה מירושלמי סנהדרין פ"ז ה"ה, ע"ש. ולפי האמור האיסור קיים בארץ ישראל לכולי עלמא, לדעת הטור, בארץ ישראל מעולם לא בטלה הגזירה, ולדעת הבית יוסף, עיקר התקנה והאיסור לא נוגע לארץ ישראל דוקא, אלא בכל מקום שקיים יישוב יהודי, נוהג האיסור של אין מגדלין, באופן שהאיסור אף פעם לא בטל".

²⁰ ולא גזרו כה"ג כמו כשרובו עכו"ם או במדבר, שמעיקרא לא גזרו אלא בהשש מצוי דגול, ולא כשאין דרך בהמה דקה לגזול כמו בזמנינו. תשובות והנהגות כרך ד סימן שכב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

י"א²¹ שאם מגדלם בדיר, ומאכיל אותם בדיר ואינו נותן להם לרעות, מותר לגדל. וחלקו הפוסקים על דבריו, ואין להקל.

דף פ:

ו. חתול מותר להורגו ואסור לקיימו ואין בו משום גזל ואין בו משום השב אבידה לבעלים... לעורו

חתול רע²² שמזיק לקטנים אסור לקיימו²³, ואין צריך להשיבו לבעליו, אלא כל המוצאו הורגו וזוכה בעורו²⁴.

ודוקא כשהוא מזיק²⁵, אבל במה שמפחיד צריך להשיבו לבעליו ואין להורגו, אא"כ מפחיד נשים עוברות שמפילות מחמת פחד, שהוא בכלל נזק.

ז. ושאר פורעניות המתרגשות ובאות על הצבור כגון חיכוך חגב זבוב צירעה ויתוש ושילוח נחשים ועקרבים לא היו מתריעין אלא צועקים לא קשיא כאן בלח כאן ביבש

כבר התבאר במסכת תענית דף יד. שמצות עשה²⁶ מן התורה לזעוק ולהריע בהצוצרות על כל צרה שתבא על הציבור, שנאמר (במדבר י פסוק ט) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאֶרְצְכֶם עַל הַצָּר הַצָּר אֶתְכֶם וְהִרְעַתֶם בְּהִצְעָרְתָּם וְנִזְכַּרְתֶּם

²¹ ובארץ חיים (סתהון) הביא בשם שו"ת הרמ"ע מפאנו סי' פה דהא דאין מגדלין היינו דוקא בשילוח הרגל, אבל במכנים להם מזונות במקום שמור לא גזרו, דאי הכי תכבד העבודה ללשכת המלאים (בגמרא לכאורה משמע שהיו מביאים לקרבנות מחו"ל), ועוד דהוי גזירה שאין רוב הצבור יכולים לעמוד בה, ובשם כסא רחמים על אדר"נ ותשובת עמודי אש כתב שתמהו על דברי הרמ"ע. פתחי חושן שם

²² שו"ע ונו"כ רסו ד

²³ סמ"ע שם ח,

²⁴ שהפקירו חז"ל גם עורו, ולכאורה יש ללמוד מכאן שבחפץ המיוחד לדבר איסור, כגון סכין גלוח וכדומה, אינו חייב בהשבה, ואפשר שאף אסור להחזיר, כמו שמצינו נבי אבידת עכו"ם שאסור להחזיר ואמרו הטעם משום מחזיק ידי עוברי עבירה, וכ"ש בישראל שיש גם משום לפני עור, ואף משלו אסור להושיט לו, וכמ"ש התוס' פ"ק דע"ז. פתחי חושן חלק ב פרק א הערה סח

²⁵ פתחי חושן שם הערה סו

²⁶ כל זה לשון הרמב"ם הלכות תעניות פרק א הלכות א - ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

לפני ה' אלהיכם וּנְשַׁעְתֶּם מֵאֵיבֵיכֶם כְּלוּמַר כֹּל דָּבָר שִׁיעַר לָכֶם, כְּגוֹן בְּצוּרַת וּדְבַר וָאֵרְבָּה וּכְיוֹצֵא בְהֵן זַעְקוּ עֲלֵיהֶן, וְהִרְיעוּ.

ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב (ירמיהו פסוק כה) עֲזָזְתִּיכֶם הָיוּ אֱלֹהֵי וְחַטָּאוֹתֵיכֶם מְנַעוּ הַטּוֹב מִכֶּם וְזֶה הוּא שִׁיגְרוּם לְהַסִּיר הַצָּרָה מֵעֲלֵיהֶן, אֲבָל אִם לֹא יִזְעָקוּ וְלֹא יִרְיעוּ אֵלּא יֹאמְרוּ דָּבָר זֶה מִמְנַהֵג הָעוֹלָם הוּא שְׂאִירֵעַ, וּמִקְרָה הִיא הָרִי זֶה דֶּרֶךְ אֲכֻזְרִיּוֹת וְגוֹרְמַת לָהֶם לְהִדְבֵּק בְּמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, וְתוֹסִיף הַצָּרָה צְרוֹת אַחֲרוֹת. הוּא שְׂכַתוּב בְּתוֹרָה (וּיקְרָא כו פְּסוּק כז – כח) וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי. וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בְּחַמַּת קָרִי וְגו', כְּלוּמַר כִּשְׂאִיבָא עֲלֵיכֶם צָרָה כְּדִי שֶׁתִּשׁוּבוּ אִם תֹּאמְרוּ שֶׁהוּא קָרִי – מִקְרָה, אוֹסִיף לָכֶם אוֹתָהּ קָרִי עכ"ל

ומדברי סופרים להתענות על כל צרה שתבא על הציבור עד שירוחמו מן השמים, ובימי תענית האלו זועקין בתפלות ומתחננים בתחנונים ומריעין, ואם היו במקדש מריעין בחצוצרות ובשופר.

התרועה שמריעין חוץ לבית המקדש, המוזכרת בתעניות שמתענים על הגשמים ועל החולאים וצרות היא שמתריעין בהם בשופר²⁷. וי"א²⁸ שהיא בחצוצרות. וי"א²⁹ שיכולין ליתקע או בשופר או בחצוצרות. ובזמן הזה אין נוהגים לתקוע ולהריע כלל בעת צרה³⁰.

²⁷ כ"כ בשו"ע תקעה ד ועיין בערוך השולחן אורח חיים סימן תקעו סעיף א "בתשובת הגאונים איתא שתוקעין בשופר [ר"ן פ"א] וכן משמע בגמ' [י"ד]. כמה מתריעין בשופרות וכן הוא בירושלמי דאמרינן שם קומי ר"י תוקעין בתעניתא כלומר בשופר ר' יוסי בעי ויתקעון קמיה בחצוצרתא ומתריץ ולא שמיע חצוצרות במקדש ואין חצוצרות בגבולין ע"ש וצ"ל דזה שאמרו ב"ר"ה [כ"ו]: דגבולין מקום שיש שופר אין חצוצרות ומקום שיש חצוצרות אין שופר אלמא דיש בגבולין חצוצרות בלא שופר זהו רק בשעת מלחמה [שם] והרשב"א ז"ל כתב שיכולין ליתקע או בשופר או בחצוצרות".

²⁸ רמב"ם שם ד

²⁹ דעת הרשב"א מובא במ"מ שם

³⁰ עיין פרי מגדים משבצות זהב סימן תקעה ס"ק ב וז"ל "ועיין משנה למלך בפרשת דרכים דרך מצותיך שהסמ"ג לא הביא מצוה זו לתקוע בעת הצרה, יע"ש. ובקרא (במדבר י' בהעלתך) כתיב "בארצכם" י"ל חוץ לארץ לא, ובארץ ישראל גופא כשאין בידנו י"ל לא, וצ"ע" ועיין ערוה"ש תקעו שם ג – ד דאנן סוברים כרש"י והטור דהתקיעות הם בסוף כל ברכה וברכה מהשש ברכות הנוספות כמו שמתבאר בס"י תקע"ט וכיון דאין תענית ציבור בחוץ לארץ ממילא דליכא הני שש ברכות הנוספות ואין מקום לתקוע ואף על גב דהברכות וודאי הם מדרבנן והתרעה הוה דאורייתא מ"מ כיון דתיקן רבנן באיזה מקום לתקוע ממילא דכשאין זה המקום

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

וכשם שגוזרים להתענות על עצירת גשמים, כך גוזרים להתענות על מחלות ומגפות הפוקדות את הציבור³¹.

כיצד, הרי שירד חולי אחד לאנשים רבים באותה העיר³², והיו לפחות שלשה אנשים מתים מאותו חולי³³, הרי זה צרת צבור וגוזרין עליה תענית ומתריעין שופרות. ומתענים ומתריעים על אלו החלאים מיד³⁴.

כשאבעבות פורחים בתינוקות³⁵ ומתים, יש לגזור תענית. וכבר נדפס סליחה על תחלואי ילדים. ובשל"ה כתב שכל אחד יבריא בניו מן העיר בעת הזאת, שהיא מחלה המתדבקת³⁶.

וכן חנוך לח שהוא כעין שחין לח שמתחכך אדם עליה, הרי הוא כשחין פורח ואפילו אינם מתים ממנה גוזרין תענית, שהשחין לח הוא כעין שהיה

א"א לתקוע דבשב ואל תעשה יכולין לעשות בכ"ג כידוע וכתב "ועוד נלע"ד דהתרעה לא הוי מן התורה רק בזמן הבית ותדע לך שכן הוא שהרי לפי הירושלמי שהבאנו אין הצוצרות רק במקדש וא"כ קרא דכתיב והריעותם בחצוצרות בע"כ דרק אזמן הבית קאי ועוד כיון דבהך קרא כתיב [במדבר י, ט] וכי תבואו מלחמה בארצכם ואין זה אלא בזמן הבית וכל קראי דשם אינן אלא בזמן הקרבנות כדכתיב [במדבר י, יז] וביום שמתחכם וגו' ותקעתם בחצוצרות על עולתיכם וגו' ובוודאי תפלה וזעקה הוי מן התורה גם בח"ל כדכתיב [דברים ד, כט - ל] בצר לך וגו' ובקשתם משם את וגו' וכמה מקראות יש על זה אבל לא התרעה ויראה לי דלכן אמרו בגמ' במה מתריעין בשופרות ובאמת קשה דהא בתורה הצוצרות כתיב אלא וודאי דאחויץ לארץ בזמן הגלות קאי או אפילו בארץ ישראל בזמן הזה דהתורה צותה רק בזמן הבית ובזמן החורבן הוי רק מדרבנן ולכן תקנו בשופר כמו בר"ה. ובמור וקציעה שם "ונ"ל פשוט שאינה מ"ע אלא בא"י ומקרא מלא דיבר הכתוב 'וכי תבואו מלחמה בארצכם, גם אין המצוה אלא בכהנים ובחצוצרות והאידינא ליכא כהנים מיוחסים ולא הצוצרות של תורה משו"ה מסתברא דאפילו בארץ ישראל ליתא המצוה השתא ולא שמענו שינהגו כן בא"י בזה"ז, ושופר כיון דתקנתא דרבנן היא לא תיקנהו אלא בתענית ציבור ואין תענית ציבור בבבל וגם לא בא"י האידינא דליכא נשיא" וכו'.

³¹ שו"ע ונו"כ תקעו ה

³² כגון אסכרה (פירוש חולי סוגר הגרון מענין ויסכרו מעינות תהום) (בראשית ז, ב) או הרחרור וכיוצא בהם.

³³ שאז נתחזקה החולי למומתת רק שאין צריך לזה שיהיה דוקא בשלשה ימים כמו בדבר אלא בין ביום אחד או יותר מתעניין ומתריעין עליו. אכן לפי מה שמבואר בב"י בשם הירושלמי מוכח דלענין אסכרה אפילו לא מת ממנה רק אחד מתעניין עליו, ונראה דמ"מ דוקא כשירד חולי זה להרבה אנשים אף שלא מת עדיין רק אחד מהן צריך להחמיר וכדמשמע לשון השו"ע, אבל אי לא"ה לא.

³⁴ שבאלו חולאים אינן צריכין שימותו בשלשה ימים זה אחר זה, כמו בדבר שהוא בא מכה שינוי אויר

³⁵ עכשיו אין זה מצוי כי זה כק"ן שנים המציאו הרופאים להעמיד לכל קמן וקמנה בני שנה או יותר קו"י פאקין ועי"ז נמלטים ממחלה זו כידוע ועכשיו שכיחי בילדים מחלה שקורין דיפטערי"ט והוא מין אסכרה שמתחנן הגרון ונ"ל שאם חלילה המחלה מתרבה בעיר יש לגזור תענית. ערוך השולחן שם סעיף יב

³⁶ מ"ב שם יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

במצרים והוא קשה כמות, ודוקא כשפשט ברוב צבור, אבל חנוך יבש, צועקים עליו בלבד.

וכן על הארבה יש מינים שמתענים ויש שלא ועכשיו שאין אנו יודעים להבדיל בין המינים על כולם מתעניין ומתריעין³⁷, ואפילו לא נראה מהם אלא כנף אחד בכל ארץ ישראל, ואפילו אינו משחית יבול הארץ³⁸, אולם עתה בזה"ז לא שמענו ולא ראינו שהתענו רק מרצים בתפלות ותחינות³⁹.

אבל שאר מיני רמש הארץ⁴⁰ ורמש העוף ששולחו והזיקו, כגון שלוח נחשים ועקרבים שמזיקים ואינם ממיתים, ואין צריך לומר צרעים ויתושין והדומה להם, אין מתענים עליהם ולא מתריעין אלא זועקין בלא תרועה. אבל אם ממיתין אפילו יתושים וזבובים מתעניין ומתריעין עליהם, וי"א שעל נחשים ועקרבים אפילו אם אין אנו יודעין עדיין שימותו על ידן, ג"כ הוששין ומתעניין על זה⁴¹.

כשם⁴² שמתענים ומתריעין על הגשמים כמו כן מתעניין ומתריעין על שאר הצרות, כגון בזמן הבית שהיה לישראל ממשלה בארצם ובאו גויים לערוך מלחמה עם ישראל או ליטול מהם מס, או ליקח מידם ארץ, או לגזור עליהם צרה אפילו במצוה קלה, הרי אלו מתעניין ומתריעין עד שירוחמו מן השמים. וכן בכל שאר הצרות הנ"ל מתעניין ומתריעין עד שירוחמו מן השמים. וכבר התבאר שאין נוהגים בזמנה"ז להתענות ולהריע, אלא רק מרצים להקב"ה בתפלות ובתחנונים, וגוזרים תענית יום אחד או שניים.

³⁷ שו"ע ונו"כ שם ט והרב פה"א דף מ"ב ע"ד כתב דמ"ש הש"ע על כולם מתריעין נראה דכ"ש מתעניין וכתב דכן נעשה מעשה בירושתי' דפעם אחת בא ארבה למשחית וגזרו תענית בה"ב יעו"ש וכ"מ במט"י בליקומים דף ס"א דמתעניין ג"כ יעו"ש. כף החיים שם נב

³⁸ בשנת התקכ"ג אירע שבא מכת הארבה בירושתי' ואם יגזרו ת"צ יבוא יום ג' ביום ר"ח ועשו מעשה וגזרו ת"צ ב' וה' דוקא. מזבח אדמה דף ט' ע"ב. ובשנת התקד"ב בא מיין ארבה ויען אם יגזרו ת"צ יום ג' של התענית היה בא אחר י"ז בתמוז שחל ביום א' והיו ב' ימים זא"ז והיא גזירה על הצבור שאין רוב הצבור יכולין לעמוד בה וכמ"ש הרמב"ם פ"א מה' תענית לכן הסכימו שלא לגזור ת"צ כ"א לזעוק בתפלה ותחנונים וסגולת קריאת ויהי נועם צ"א פעמים דנהוג פעה"ק על כל צרה שלא תבא על הצבור. פה"א ח"א דף מ"ב ע"ד וריש דף מ"ג.

³⁹ כף החיים שם נב

⁴⁰ שו"ע ונו"כ שם ז

⁴¹ מ"ב שם

⁴² שו"ע ונו"כ תקעו א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

**ח. והלוקח בית בארץ ישראל כותבין עליו אוננו אפילו בשבת
... אומר לנכרי ועושה ... דאמירה לנכרי שבות היא
משום ישוב ארץ ישראל לא גזרו ביה רבנן**

כבר התבאר במסכת גיטין דף ה: שמותר לקנות⁴³ בית מגוי בארץ ישראל בשבת⁴⁴, וכיצד הוא עושה מראה לו כיסים של דינרין, אבל אסור ליתן לו מעות להדיא⁴⁵, ומותר לו לומר לגוי לכתוב לו שטר בשבת וחותם הגוי ומעלהו בערכאות שלהם⁴⁶, שאמירה לגוי שבות מדרבנן, ומשום ישוב ארץ ישראל לא גזרו⁴⁷. וכן הלוקח בית מהם בסוריא, שסוריא בארץ ישראל לדבר זה⁴⁸.

⁴³ רמב"ם הלכות שבת פרק ו הלכה יא, שו"ע ונו"כ או"ח שו יא

⁴⁴ וגם הקנין עצמו מותר דלא כריב"ש, שעה"צ שם לה

⁴⁵ מ"ב שם מה

⁴⁶ ברמ"א שם הוסיף ובכתב שלהם, שאינו אסור אלא מדרבנן והיא דעת אור זרוע ודעת יחידאה היא ואין לה שום מקום בש"ס וכל הפוסקים חולקין ע"ז וס"ל דאף בכתב שלהם הוא איסור מדאורייתא דבכל לשון חייב כדאיתא במשנה [שבת ק"ג] והרמ"א הביא את דעת האור זרוע כדי להחמיר, שרק בכתב שלהם מותר לכתוב ולא בכתב אשורית, כיון שהוא מדאורייתא, אבל אין לסמוך עליו לקולא. ואפ"ה התירו בכאן ע"י א"י משום ישוב א"י ואף דהמחבר פסק לקמן בסימן ש"ז ס"ה דמלאכה דאורייתא אסור ע"י א"י אפילו לצורך מצוה זה עדיפא ולפ"ז אסור לומר לא"י בשבת לכתוב מכתב אפילו לצורך מצוה אם לא שהוא ג"כ צורך גדול אפשר דיש להקל. מ"ב שם מז ובה"ל שם ד"ה בכתב

⁴⁷ לדעת הריב"ש (בהע"ע על השו"ע החדש כתב שהוא טעות ואינו כריב"ש אלא בספר משפט צדק ח"א סימן לא) לא הותר רק שבות דאמירה לעכו"ם לצורך ישוב א"י, ולא שבות של מקח וממכר ע"י ישראל, ובשעה"צ ס"ק לה הביא את דברי המג"א בשם הריב"ש שמותר רק כשהקנין עצמו נעשה בע"ש, ורק הכתיבה נעשית בשבת ולדעת הא"ר מותר אף שבות דמו"מ. ואף שכתב המשנ"ב לעיל (סקי"ד) דלא הותר מו"מ אף לצורך מצוה, כתב הפמ"ג (א"א סקי"ט) דישוב א"י שאני. ועיין במשנ"ב לקמן סימן שז (סקב"א) שהביא דברי המגיד משנה (פו"ה ה"ש מהלכות שבת) 'ודע שאין מדמין דבר לדבר בעניני השבותים ואין לך בם להתיר אלא מה שהתירו חכמים, ולגבי מילה לא התירו שבות גמור, ולגבי לוקח בית בא"י התירו. והטעם כתב הריב"ש (סימן שפז) מפני שישוב א"י אינה מצוה לשעתה, אלא מצוה המתקיימת לעולם, ומצוה ותועלת לכל ישראל, שלא תשתקע ארץ קדושה ביד כותים. והחזו"א (או"ח סימן נו סק"ד) ביאר דברי המגיד משנה דחז"ל שקלו דבר שיוכל לגרום ולזול בשמירת שבת והעמידו דבריהם אף במקום כרת, ודבר שהתירו יותר מתקבל לבני אדם הקילו, ואנן לא בקאינן בדבר, א"נ שהתירו שבות משום קיום המצוה, ואנן לא בקאינן במשקל המצוות.

⁴⁸ במג"א שם כ הקשה על הרמב"ם שהרי הוא פוסק שסוריא אינה בארץ ישראל כיון שכיבוש יחיד לאו שמיא כיבוש, וא"כ איך התיר לקנות בשבת בסוריא, ועוד הקשה שהרי השו"ע יו"ד קנא ח פסק שמותר למכור לכתחילה בית לגוי בסוריא, וק"ו שאסור לקנות מהם בשבת. וכתב שאפשר שסובר הרמב"ם שמי"מ יש קצת מצוה בקניית בתים בסוריא מגוי.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

ומטעם זה מותר בארץ ישראל ללכת לבדוק בית של גוי שחושב לקנותו, לראות אם מתאימה לו⁴⁹.

ויש שכתב שמהישמעאלים שבזמנינו שאינם עובדים עבודה זרה אין היתר לקנות מהם בשבת⁵⁰.

ט. הלזקה עיר בארץ ישראל כופין אותו ליקח לה דרך

מארבע רוחותיה משום ישוב ארץ ישראל

מי שלקח עיר בארץ ישראל⁵¹ כופין אותו ב"ד ליקח לו דרך מד' רוחותיה משום יישוב ארץ ישראל.

⁴⁹ אף שבבית של ישראל אסור משום 'ממצוא הפצץ'. הגרשז"א (שש"כ מהדו"ח פכ"ט הערה יט), ועיין גם בכף החיים (סימן רמד סק"י).

⁵⁰ שו"ת מנחת יצחק (ח"ו סימן כד) בשם ספר מזבח אדמה. ועיי"ש (ח"ח סימן כ) שהביא בשם ספר יש סדר למשנה (מעשר שני פ"ד) בטעם הרי"ף והרא"ש והמור שלא הביאו דין זה משום דס"ל שהוא לא נאמר אלא כשישראל שרויין על אדמתם, אבל בזה"ז מה שייך ישוב א"י.

⁵¹ רמב"ם הלכות שכנים פרק ו הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

